

ועשית ענינים כרבים זקב בקרב יתקנה גרסה איתם

1

והא דאמרינן בענין אגדה הא מודעא רבא לאורייתא ומתוך כבר קבלוה בימי אחשורוש. קשה לי וכי מה קבלה זו עושה מסופו של עולם לתחלתו, אם קודם אחשורוש לא היו מצווים למה נענשו ואם נאמר מפני שעברו על גזירת מלכם א"כ בטלת מודעא זו, ועוד למה הצריכם לקבלה וברית, ונ"ל לומר דמתחלה אע"פ שהיה להם מודעא מ"מ לא נתן להם הארץ אלא כדי שיקיימו התורה כמו שמפורש בתורה בכמה פרשיות, וכתוב (תהלים ק"ה) ויתן להם ארצות גוים ועמל לאומים ירשו בעבור ישמרו חוקיו ותורותיו ינצורו, והם עצמן מתחלה לא עכבו בדבר כלל ולא אמרו במודעא כלום אלא ברצון נפשם מעצמם אמרו כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע, לפיכך כשעברו על התורה עמד והגלם מן הארץ, משגלו מסרו מודעא על הדבר מדכתיב (יחזקאל כ') והעולה על רוחכם היה לא תהיה אשר אתם אומרים נהיה כגוים וכמשפחות האדמה לשרת עץ ואבן, וכדאמרינן באגדה (סנהדרין ק"ה א') רבינו יחזקאל עבד שמכרו רבו כלום יש לו עליו וכו'.

ועשו ארון עצי שטים אמיתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו: וצפית אתו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו ועשית עליו זר זהב סביב: וצפית לו ארבע טבעות זהב ונתתה על ארבע פצמתי ושתים טבעות על צלעו האחת ושתים טבעות על צלעו השנית: ועשית בדר עצי שטים וצפית אתם זהב: והבאת אתי הפדים בטבעות על צלעת הארון לשאת את הארון בהם: בטבעת הארון יהיו הפדים לא יסרו ממנו: ונתת אליה ארון את העדית אשר נתתי אליה: ועשית כפרת זהב טהור אמיתים וחצי ארבע ואמה וחצי רחבה: ועשית שנים כרבים זהב מקשה תעשה אתם משני קצות הכפרת: ועשה כרוב אחד מקצה כזה וכרוב אחד מקצה כזה מן הכפרת העשו את הכרבים על שני קצותיו: והיו הכרבים פרישי כנפים לפעלה סככים בכנפיהם על הכפרת ופניהם איש אל אחיו אל הכפרת והיו פני הכרבים: ונתת את הכפרת על הארון מלמעלה ואל הארון מן את העדית אשר נתתי אליה: ונעודת לך שם ודברתי אתך מצל הכפרת מבין שני הכרבים אשר על הארון העדת את כלי אשר אצנה אותך אלו בני ישראל:

כרובי זכור

2

ועשו ארון מפני מה בכל הכלים האלה כתיב ועשית ובארון כתיב ועשו ארון, אמר ר' יהודה בר' שלום, אמר לו הקב"ה יבואו הכל ויעסקו בארון כדי שיוכזר כלום לתורה.

כרובי זכור

3

(כא) ואל הארון נתן את העדות, לא ידעתי למה נכפל, שהרי כבר נאמר: ונתת אל הארון את העדות (לעיל פסוק טז). ויש לומר שבא ללמד שבעודו ארון לבדו בלא כפורת יתן תחילה העדות לתוכו, ואחר כך יתן את הכפורת עליו²². וכן מצינו כשהקים את המשכן נאמר: ויתן את העדות אל הארון (להלן מ כ), ואחר כך: וישם²³ את הכפרת על הארון מלמעלה (שם).

כרובי זכור

4

(יח) כרבים, דמות פרצוף תינוק להם³⁰.

כרובי זכור

5

וישקתהו יהוה אלהים כגן עדן לעבד את האדמה אשר לקח משם: כגן הגרש את האדם וישכן מקדם לגן עדן את הכרבים ואת להט כגן הקרב המתפשט לשמר את בדרך עץ החיים:

כרובי זכור

6

(כד) מקדם לגן עדן, במזרחו של גן עדן. חוץ לגן את הכרובים. מלאכי חבלה⁸⁴.

כרובי זכור

7

ויתיצבו בתחתית החר * א"ד אבדמי בר חמא בר חסא מלמד שבפה הקב"ה עליהם את החר כנינית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם א"ד אחא בר יעקב מכאן מודעא רבה לאורייתא אמר רבא (א) אעפ"כ החר קבלוה בימי אחשורוש רבא רבתיב * קימו וקבלו היהודים * קיימו מה ש שקבלו כבר

כרובי זכור

כרובי זכור

8

ועשה ארון עצי שטים אמיתים וחצי ארכו ואמה וחצי רחבו ואמה וחצי קמתו: וצפית אתו זהב טהור מבית ומחוץ תצפנו ועשית עליו זר זהב סביב: וצפית לו ארבע טבעות זהב ונתתה על ארבע פצמתי ושתים טבעות על צלעו האחת ושתים טבעות על צלעו השנית: ועשית בדר עצי שטים וצפית אתם זהב: והבאת אתי הפדים בטבעות על צלעת הארון לשאת את הארון בהם: בטבעת הארון יהיו הפדים לא יסרו ממנו: ונתת אליה ארון את העדית אשר נתתי אליה: ועשית כפרת זהב טהור אמיתים וחצי ארבע ואמה וחצי רחבה: ועשית שנים כרבים זהב מקשה תעשה אתם משני קצות הכפרת: ועשה כרוב אחד מקצה כזה וכרוב אחד מקצה כזה מן הכפרת העשו את הכרבים על שני קצותיו: והיו הכרבים פרישי כנפים לפעלה סככים בכנפיהם על הכפרת ופניהם איש אל אחיו אל הכפרת והיו פני הכרבים: ונתת את הכפרת על הארון מלמעלה ואל הארון מן את העדית אשר נתתי אליה: ונעודת לך שם ודברתי אתך מצל הכפרת מבין שני הכרבים אשר על הארון העדת את כלי אשר אצנה אותך אלו בני ישראל:

כרובי זכור

9

ויקח אש שמוע תשמעו בקלי ושמרתם אתי בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים כדליל כל הארץ: ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל:

כרובי זכור

10

(כו) כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית. אלו דברים שבעל פה על כן בקהלת וכתוב יושר דברי אמת ס"ת ברית וסמך ליה דברי חכמים:

כרובי זכור

11

א"ר יוחנן לא טרת הקב"ה ברית עם ישראל אלא בשביל דברים שבעל פה שנאמר * כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל:

כרובי זכור

12

ויקח אש שמוע תשמעו בקלי ושמרתם אתי בריתי והייתם לי סגולה מכל העמים כדליל כל הארץ: ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל: ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל: ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל:

כרובי זכור

ברית עם ישראל אלא על התורה שבעים שנאמר כי על פי הדברים האלה כרתו אתך ברית (שמות ל"ד) ואמרו חז"ל לא כתב הקב"ה בתורה למען הדברים האלה ולא בעבור הדברים האלה ולא כנלל הדברים אלא על פי הדברים וזו היא תורה שבעים שהיא קשה ללמוד ויש בה צער גדול שהיא משולה לחשך שגא' העם ההולכי בחשך ראו אור גדול (ישעי' נ"י) אלו בעלי התלמוד שראו אור גדול שהקב"ה מאיר עיניהם באסור ודבר בטמא ובטהור. ולעתיד לבא ואורבו כצאת השמש בנבורתו (סופטים ה'). ולא קבלו ישראל את התורה עד שכפה עליהם הקב"ה את הרר כנינית שנאמר ויהיצבו בתחתית החר (שמות י"ט) ואמר רב דימי בר חסא א"ל הקב"ה לישראל אם מקבלים אתם את התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם. ואם תאמר על תורה שבכתב כפה עליהם את ההר והלא משעה שאמר להן סקבלין אתם את התורה. ענו כלם ואמרו נעשה ונשמע מפני שאין בה יגיעה וצער והיא מעט. אלא אמר להן על התורה שבעים שיש בה דמיון מצות קלות וחמורות והיא עזה כמות וקשה כשאל קנאתה. לפי שאין לומר אותה אלא מי שאוהב הקב"ה בכל לבו ובכל נפשו ובכל מאודו ואהבת את ה' אלהיו בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאודו (דברים י').

אמר רישב
הוא נ

תנא שבע פתחים לנפשות הצדיקים להכנס עד מקום מעלתן, ועל כל פתח ופתח שומרים, הפתח הא' נכנס בסערת המכפלה שהוא סמוך לגן עדן, ואדם הראשון שומר ע"יו, וזתה הוא סכרו וואמר פנו מקום שלום בואך, יוצאה מפתח ראשון אל הפתח השני לשקרי גן עדן ומוצאה את הכרובים ואת להט החרב המתהפכת וזתה נכנסת לשלום, ואם לאו שם תקבל ענשה וחשפט בלהט הכרובים, וכנגדן היו הכרובים במקדש, ובשעה שהי' נכנס ב"ג ביום הכפורים זכה הי' נכנס בשלום, לא זכה בכין ב' הכרובים להב יוצא ושורף אותו מכפנים ומת, והיו הכרובים אלו כנגד אלו

שני גווה-לנה

דף י"ב ע"א. הא דאמרי' מיום שחרב בית המקדש אע"פ שנטלה נבואה מן הנביאים מן החכמים לא נטלה. אלא הכי קאמר אע"פ שנטלה נבואת הנביאים שהוא המראה והחזון, נבואת החכמים שהיא בדרך החכמה לא נטלה, אלא יודעים האמת ברוח הקדש שבקרבם.

הוא נ
הוא נ

20

על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינו בזכרנו את ציון. שהיה נבוכדנאצר יושב בספינה הוא וכל גדוליו וכל עריו ועמיהם כל מיני זמר שנאמר "כשדים באניות רנתם, וכל סלכי יהודה מושלים בשלשלאות של ברזל והולכים ערומים על שפת הנהר, נשא נבוכדנאצר הרשע את עיניו וראה אותם אמר לעבריו מפני מה הללו הולכים בקומה זקופה בלא משאו אין לכם משא שתתנו על צוארם, באוהת שעה הכיאו ספרים ועשו אותם כחמת ויטלאו אותם חול, סיר נטלו משאו והניחו על כתפם עד שנכפפה קומתם ואמרו על עצמם על צוארנו נרדפנו, באוהת שעה נעו כל ישראל בכביה עד שעלתה שועתם למרום.

הוא נ
הוא נ

16

אמר ריש לקיש בשעה שנכנסו נכרים להיכל ראו כרובים המעורין זה בזה הוציאו לשוק ואמרו ישראל הללו שברכתן ברכה וקללתן קללה יעסקו בדברים הללו מיד היולום שנאמר "כל מכבדיה היולוה כי ראו ערותה: א"כ

הוא נ

21

הדבר אשר יהיה אליהם מה מאת יהוה בשנת העשרית לצדקתו מלך יהודה היא השנה שמנה עשרה שנה לנבוכדנאצר: ואז חיל מלך בבל צרים על ירושלים וירמיהו הנביא היה כליא בחצר המטרה אשר בית מלך יהודה: אשר כלאו לצדקתו מלך יהודה לאמר מדוע אתה נבא לאמר כה אמר יהוה: הנני נתן את העיר הזאת ביד מלך בבל וילקחה: ויאמר ירמיהו היה דבר יהוה אלי לאמר: הנה הנמאל בן שלם דרך בא אליך לאמר קנה לך את ישי אשר בענתות כי לך משפט הנאלה לקנות: ויבא אלי הנמאל בן ידדי כדבר יהוה אלי חצר המטרה ויאמר אלי קנה נא את ישי אשר בענתות אשר בארץ בנימין כי לך משפט הירשה וליך הנאלה קנה לך ואדע כי דבר יהוה הוא: ואקנה את הישיה מאת הנמאל בן ידדי אשר בענתות ואישקלה ליו את הפסח שבעה שקלים ועשרה הכסף: ואכתב בספר ואחתם ואעד עדים ואישקל הכסף במאזנים: ואקח את ספר המקנה את החתום המצוה והחקים ואת הנלוי:

כי כה אמר יהוה כאשר הבאתי אליהם את כל הרעה הגדולה הזאת כן אנכי מביא עליהם את כל הרעה הגדולה אשר אנכי דבר עליהם: ונקנה הישיה בארץ הזאת אשר אתם אמרים שקנה היא מאין אדם ובהמה נתנה ביד הכשרים: שדות בכסף קנו וכתוב בספר ותחום והעד עדים בארץ בנימין ובסביב ירושלים ובצרי יהודה ובצרי הקר ובצרי השפלה ובצרי הנגב כי אשיב את ישיבותם נאם יהוה:

הוא נ

23

זכרו תורת משה עבדי אשר צייתו אותו בחרב על כלי ישראל כל הקים ומשפטים: הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא זום יהוה הגדול והנורא: והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם פן אבוא והכיתי את הארץ חרם: הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום יהוה הגדול והנורא

הוא נ

17

(יח) שנים כרובים וגו' ופניהם איש אל אחיו. כמו שני חברים שנושאים ונותנים בדברי תורה:

הוא נ

18

הפיל פור הוא הגורל תנא כיון שנפל פור בחודש אדר ישנה שנה גדולה אמר נפל לי פור בירח שמת בו משה ולא היה יודע *שבשבעה באדר מת ובשבעה באדר נולד

הוא נ

19

ובשבעה באדר נולד. דכמינ נן מאה ועשרים שנה אנכי היום (דניס ל) היום מלאו ימי ושנותי. כדאי הלידה שתכפר על המיתה:

הוא נ